

شماره ۶۱۶۲۱۱۹۰۸۹۵
تاریخ ۱۳۰۳/۰۴/۱۴
پوست

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

بسمه تعالی
"با صلوات بر محمد و آل محمد"

جناب آقای دکتر قالیباف
رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

سلام علیکم

در اجرای اصول (۷۴) و (۱۳۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «لایحه اصلاح برخی از احکام قانونی مربوط به تابعیت» که به پیشنهاد معاونت حقوقی رئیس جمهور، در جلسه ۱۴۰۳/۳/۲۷ هیئت وزیران به تصویب رسیده است، برای انجام تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

سرپرست ریاست جمهوری

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، شورای نگهبان، وزارت کشور، وزارت اطلاعات، وزارت دادگستری، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت حقوقی رئیس جمهور، بنیاد شهید و امور ایثارگران، معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت. (۱۸۹۲۰۹۱۹)

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

به موجب اصل وحدت تابعیت، هر شخص باید تنها دارای تابعیت یک دولت باشد؛ چرا که رابطه ناشی از تابعیت، میان فرد و دولت، موجد حقوق و تکالیفی برای اشخاص و دولت‌ها است و تعدد این رابطه باعث بروز مشکلات فراوانی برای این اشخاص و دولت‌های متبوع آنها خواهد شد. یکی از اصلی‌ترین زمینه‌های بروز اشکال در نظام حقوقی ایران، استفاده هم‌زمان از نظام اعطای تابعیت مبتنی بر خاک و نظام مبتنی بر خون است. بر این اساس در ماده (۹۷۶) قانون مدنی که اقسام اشخاص تابع دولت جمهوری اسلامی ایران را تعیین می‌کند، اصل وحدت تابعیت مخدوش شده است. از سوی دیگر مفاد ماده (۹۸۹) قانون مدنی که حکم اشخاص دارای تابعیت مضاعف را بیان کرده است، به دلیل عدم احصای اقسام مختلف افراد تابعیت مضاعف و نیز به واسطه اختلاف در تفاسیری که از این ماده وجود دارد، زمینه‌ساز بروز ناهماهنگی‌های متعددی در کشور شده است. همچنین، تصویب قانون نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس در سال ۱۴۰۱ در خصوص ممنوعیت افرادی که خود، همسر یا فرزندانشان دارای تابعیت مضاعف هستند، به اشتغال در مشاغل حساس، ضوابط قانونی حاکم بر افراد دارای تابعیت مضاعف را تحت تأثیر قرار داده است. بر این اساس و به منظور رفع اشکالات و تعارضات احکام قانونی مربوط به تابعیت و ایجاد هماهنگی و یکپارچگی تقنینی و تسهیل ورود به تابعیت ایران برای افراد واجد ویژگی‌های برجسته علمی و فرهنگی، لایحه زیر برای انجام تشریفات قانونی مربوط تقدیم می‌شود:

لایحه اصلاح برخی از احکام قانونی مربوط به تابعیت

ماده ۱ - کتاب دوم جلد دوم قانون مدنی مصوب ۱۳۱۳/۱۱/۲۷ با اصلاحات بعدی آن، به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱- بند (۴) ماده (۹۷۶) حذف و بندهای (۱)، (۵) و (۶) این ماده و تبصره آن به شرح زیر اصلاح و حسب این اصلاحات، شماره سایر بندها تغییر می‌یابد:

«۱- افرادی که مطابق قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان غیرایرانی مصوب ۱۳۹۸ در ایران متولد شده یا می‌شوند و حداقل (۵) سال در ایران اقامت داشته باشند، مشروط به نداشتن مشکل امنیتی به تشخیص وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

دفتر هیئت دولت

۵- فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی که در ایران متولد شده‌اند و از زمان تولد تا زمان تقاضای اعطای تابعیت در ایران اقامت داشته باشند مشروط به نداشتن مشکل امنیتی به تشخیص وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۶- هر زن تبعه خارجی که شوهر ایرانی اختیار کند و پس از ثبت ازدواج، حداقل شش ماه در ایران اقامت نماید و درخواست ورود به تابعیت ایران را داشته باشد، در صورت نداشتن مشکل امنیتی به تشخیص وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

تبصره- وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی موظفند استعلام‌های موضوع این قانون را صرفاً در موارد امنیتی، حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ استعلام پاسخ دهند. عدم پاسخ در مهلت مقرر به منزله پاسخ مثبت تلقی می‌شود.»

۲- مواد (۹۷۷) و (۹۷۸) نسخ می‌شوند.

۳- ماده (۹۸۰) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده ۹۸۰- اتباع خارجی که خدمات و یا اقداماتی در راستای تحقق اهداف و منافع ملی جمهوری اسلامی ایران انجام داده یا دارای مقامات عالی علمی یا تخصصی یا دارای شرایط نخبگی بوده و یا در ایران سرمایه‌گذاری نموده باشند و ایشارگران، جانبازان و آزادگان و فرزندان شهدای دارای تابعیت خارجی که تقاضای ورود به تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران نمایند، بدون رعایت شروط مندرج در ماده (۹۷۹) در صورت نداشتن مشکل امنیتی به تشخیص وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، با رعایت تبصره ماده (۹۷۶) به تابعیت ایران پذیرفته می‌شوند. تعیین مرجع و شرایط احراز و فرآیندهای موضوع این ماده، مطابق آیین‌نامه‌ای است که توسط وزارت امور خارجه و با همکاری وزارت کشور، بنیاد شهید و امور ایشارگران، معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رییس‌جمهور و معاونت حقوقی رییس‌جمهور، تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.»

۴- ماده (۹۸۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده ۹۸۳- قبول یا رد درخواست تابعیت پس از احراز شرایط موضوع این قانون، برعهده کارگروهی به مسئولیت وزارت امور خارجه و عضویت وزارت کشور، وزارت اطلاعات و وزارت دادگستری است.»

تبصره- فرایند بررسی درخواست ورود به تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران که نباید بیش از یک سال از زمان درخواست متقاضی به طول انجامد، مطابق آیین‌نامه‌ای است که توسط وزارت امور خارجه و با همکاری وزارتخانه‌های کشور، اطلاعات و دادگستری تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.»

۵- ماده (۹۸۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده ۹۸۴- اولاد صغیر مردانی که طبق این قانون، تحصیل تابعیت ایران می‌نمایند، تبعه دولت ایران شناخته می‌شوند. همسر این افراد به شرط اقامت حداقل شش ماه در ایران و نداشتن مشکل امنیتی به تشخیص وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، با رعایت تبصره ماده (۹۷۶) در صورت درخواست، به تابعیت ایران پذیرفته می‌شوند.»

۶- ماده (۹۸۶) نسخ می‌شود.

۷- ماده (۹۸۷) به شرح زیر اصلاح و تبصره‌های آن حذف می‌شود:

«ماده ۹۸۷- زن ایرانی که با تبعه خارجی ازدواج می‌نماید، به تابعیت ایرانی خود باقی خواهد ماند، مگر این که به درخواست خود، طبق تشریفات مقرر در ماده (۹۸۸) تابعیت ایران را ترک نماید.»

۸- بند (۲) ماده (۹۸۸) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«۲- خروج آنها از تابعیت ایران مغایر مصالح ملی نباشد.»

۹- بندهای (۵) و (۶) به شرح زیر به ماده (۹۸۸) الحاق می‌شوند:

«۵- هرگونه حقوق مالی در قبال اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی را تأدیه نموده باشند.

۶- تحت تعقیب کیفری نبوده و در صورت محکومیت، مجازاتشان به‌طور کامل اجرا شده یا از کیفر معاف شده باشند.»

۱۰- متن زیر به عنوان تبصره (۱) به ماده (۹۸۸) الحاق می‌گردد و شماره تبصره‌های ماده یادشده به (۲) و (۳) تغییر یافته و تبصره (۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«تبصره ۱- اجازه ترک تابعیت پس از احراز شرایط موضوع این ماده، با کارگروه موضوع ماده (۹۸۳) این قانون است.

تبصره ۳- کارگروه موضوع ماده (۹۸۳) این قانون می‌تواند ضمن تصویب ترک تابعیت زن ایرانی بی‌شوهر، ترک تابعیت فرزندان او را نیز که فاقد پدر و جد پدری هستند و یا محجور بوده و یا کمتر از (۱۸) سال تمام سن دارند، اجازه دهد. فرزندان زن مذکور نیز که به سن (۲۵) سال تمام نرسیده باشند، می‌توانند به تبعیت از درخواست مادر، تقاضای ترک تابعیت نمایند.»

۱۱- ماده (۹۸۹) به شرح زیر اصلاح و تبصره آن ابقاء می‌شود:

«ماده ۹۸۹- هر تبعه ایران که بدون رعایت ماده (۹۸۸) این قانون، تابعیت دولت دیگری را تحصیل نموده یا به هر دلیل، دولت دیگری او را تبعه خود بداند و یا هرکس که بدون ترک تابعیت قبلی خود، تابعیت ایران را تحصیل نموده باشد، تابعیت خارجی او کان‌لم‌یکن بوده و تبعه ایران شناخته می‌شود و از حیث قوانین و مقررات، صلاحیت محاکم و کلیه آثار و احکام مربوط، تابع قوانین جمهوری اسلامی ایران است و مشمول محدودیت مندرج در ماده (۹۸۲) می‌باشد.»

۱۲- ماده (۹۹۰) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده ۹۹۰- اتباع ایرانی که وفق مقررات این قانون تابعیت ایرانی خود را تغییر داده باشند یا کسانی که به تبع والدین خود، از تابعیت ایران خارج شده باشند، می‌توانند تقاضای بازگشت به تابعیت ایران را داشته باشند. پذیرفته شدن این افراد به تابعیت ایران، منوط به تأیید کارگروه موضوع ماده (۹۸۳) این قانون، پس از ارائه گواهی رد تابعیت خارجی آنهاست.»

۱۳- ماده (۹۹۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده ۹۹۱- آیین‌نامه اجرایی احکام مربوط به تابعیت و تعیین تعرفه انجام خدمات مرتبط، توسط وزارت امور خارجه و با همکاری وزارتخانه‌های کشور، اطلاعات، دادگستری و معاونت حقوقی ریاست جمهوری ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.»

ماده ۲- متن زیر به عنوان تبصره (۶) به ماده (۱) به قانون نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس مصوب ۱۴۰۱/۷/۱۰ الحاق می‌شود:

«تبصره ۶- جذب، تبدیل وضعیت و ارتقاء مرتبه آن دسته از نخبگان متقاضی عضویت در هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی که تابعیت کشور دیگری را نیز دارند، به شرط احراز عدم وجود مشکل امنیتی توسط وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، به تأیید کارگروهی متشکل از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی بلامانع است.»

سرپرست ریاست جمهوری